

УДК 55. 092 (477.3)

DOI <https://doi.org/10.30970/pal.57.9>

ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА АІДИ СЕРГІЇВНИ АНДРЕЄВОЇ-ГРИГОРОВИЧ

Галина Гоцанюк¹, Ігор Шайнога²

^{1,2} Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. М. Грушевського, 4, Львів, Україна, 79005

¹ halyna.hotsanyuk@lnu.edu.ua; ² igor.shaynoha@lnu.edu.ua

¹ orcid.org/0000-0002-2794-7013; ² orcid.org/0000-0003-3657-1318

Аїда Сергіївна Андрєєва-Григорович (02.10.1935–13.04.2022) – одна з найвідоміших випускниць геологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, znana y vs'omu sviti naukovytsya, mikropaleontolog, stratyograf. 23 roky svogo zhyttia – z 1977 i do 2000 roku вона працювала на геологічному факультеті ЛНУ ім. І. Франка, успішно поєднуючи викладацьку роботу з науковими дослідженнями. Це був її найпродуктивніший період життя. Аїда Сергіївна викладала палеонтологічні дисципліни, брала участь у геологічних практиках, керувала дипломними та дисертаційними роботами, займалася дослідженнями наноплактону кайнозою заходу і півдня України, розробляла стратиграфічні схеми; багато друкувалась. Один із найпомітніших напрямів її діяльності – організація роботи єдиного в Україні періодичного видання – «Палеонтологічного збірника», у якому Аїда Сергіївна була членом редколегії та відповідальним секретарем протягом 19 років – з 1979 по 1998 рік.

Пам'ять про добрі справи Аїди Сергіївни Андрєєвої-Григорович житиме в серцях колег, вдячних учнів і випускників геологічного факультету.

Ключові слова: доктор геолого-мінералогічних наук, професор, мікропалеонтологія, стратиграфія, геологічний факультет ЛНУ ім. І. Франка, А. С. Андрєєва-Григорович.

2 жовтня 2025 року виповнюється 90 років від дня народження доктора геолого-мінералогічних наук, професора Аїди Сергіївни Андрєєвої-Григорович. Аїда Сергіївна відійшла у засвіти на 87-му році, проживши довге і плідне життя, працюючи до останнього дня. Вона передусім відома на весь світ вчена – геолог, мікропалеонтолог і стратиграф. Про неї багато написано [1–7], тому в цій публікації робимо акцент на її діяльності та роботі на геологічному факультеті ЛНУ імені Івана Франка.

Свій професійний шлях розпочала на геологічному факультеті ЛНУ ім. І. Франка, до якого вступила 1953 року, обравши спеціальність «Геохімія». Після закінчення геологічного факультету 1958 року здобула кваліфікацію «геолог-геохімік», працювала спочатку в Амакінській експедиції (Якутія). Згодом, 1961 року, вона повернулась у Львів. Працювала

геохіміком, потім геологом в Українському науково-дослідному геолого-розвідувальному інституті. У 1965 році вона вступила до аспірантури Інституту геології та геохімії горючих корисних копалин АН УРСР, де чітко визначилась із пріоритетним напрямом наукових досліджень, якому надавала перевагу протягом усього професійного життя. Це палеонтологія та стратиграфія. 1969 року на геологічному факультеті відбувся успішний прилюдний захист кандидатської дисертації Аїди Сергіївни на тему «Мікрофітопланктон крейдових і палеогенових відкладів північного схилу Українських Карпат і його стратиграфічне значення» за спеціальністю 128 – палеонтологія і стратиграфія.

Протягом наступних декількох років Аїда Сергіївна працювала в наукових установах Львова і Дніпра. А з 1977 до 2000 року – 23 роки – це викладацька й науково-дослідна робота на геологічному факультеті ЛНУ ім. І. Франка, на кафедрі історичної геології та палеонтології. Без сумніву, на факультеті пройшли найпродуктивніші роки життя Аїди Сергіївни. З 1977 по 1991 рік вона – доцент, а з 1992 року після захисту докторської дисертації «Зональна стратиграфія палеогену півдня СРСР за фітопланктоном (диноцисти та нанопланктон)» (1991 р.) здобула науковий ступінь доктора геолого-мінералогічних наук, обійняла посаду професора кафедри історичної геології та палеонтології.

За 80-літню історію геологічного факультету Аїда Сергіївна – єдина жінка – доктор геолого-мінералогічних наук, професор.

Вона була чудовою викладачкою, строгою і справедливою. Читала лекції з історичної геології, палеонтології, біостратиграфії, брала участь у проведенні геологічних практик (її улюблена – Кримська), керувала курсовими, дипломними роботами, дослідженнями аспірантів. Під її керівництвом було захищено роботи десяти кандидатів і одного доктора геологічних наук [5].

Аїда Сергіївна успішно розвивала палеонтолого-стратиграфічні дослідження диноцистів і нанопланктону мезо-кайнозою Карпат, Волино-Поділля, Причорномор'я, Криму; розробляла стратиграфічні схеми палеогену Карпат, неогену Передкарпаття; займалася зональною стратиграфією палеогенових і неогенових відкладів регіонів півдня і заходу України; виконувала монографічні описи мікрофітопланктону, визначила один новий рід і 18 нових видів дино- і гаптофітових водоростей. Про свої наукові дослідження доповідала на численних конференціях, сесіях Українського палеонтологічного товариства, закордонних колоквиумах і міжнародних симпозіумах. Вона є автором понад 260 статей, співавтором 24 колективних наукових праць (монографій, пояснювальних записок до стратиграфічних схем, навчально-методичних посібників), більшість з яких вийшли за часів її праці на геологічному факультеті.

Серед численних її громадських обов'язків (вони перелічені в [1–7]), були посади члена редколегії та відповідального секретаря єдиного в Україні періодичного фахового видання з питань палеонтології та стратиграфії – «Палеонтологічного збірника». На цих посадах Аїда Сергіївна перебувала з 1979 по 1998 рік. За її активної участі вийшло

19 випусків цього видання. Практично в кожному були публікації за авторства Аїди Сергіївни. Оскільки загальний перелік публікацій А. Андрєєвої-Григорович ще в процесі укладання, наводимо список статей Аїди Сергіївни, які надруковані в «Палеонтологічному збірнику». Оскільки в ті часи, з 1979 по 1990 рік, робочою мовою збірника була російська, усі назви статей, надруковані в цей період, наведені в перекладі на українську мову. З 1991 року статті в «Палеонтологічному збірнику» друкують українською мовою.

Виваженість, шляхетність, високий рівень культури, інтелігентність, шанобливе доброзичливе ставлення до оточення, харизматичність, уміння досягати поставлених цілей – це ті якості, які були притаманні Аїді Сергіївни. Пам'ять про Аїду Сергіївну Андрєєву-Григорович – доктора геолого-мінералогічних наук, професора, видатну випускницю геологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, живе і житиме в серцях вдячних учнів і випускників геологічного факультету.

Перелік статей Аїди Сергіївни Андрєєвої-Григорович (одноосібних чи у співавторстві), надрукованих у «Палеонтологічному збірнику»:

1. Григорович А. С. Характеристика деяких видів динофлагеллат з крейдових і палеогенових відкладів Карпат. *Палеонтол. зб.* 1969. № 6. Вип. 1. С. 67–70.
2. Григорович А. С. Перидинеї з пограничних шарів палеогену і неогену Причорноморської западини. *Палеонтол. зб.* 1972. № 9. Вип. 2. С. 64–69.
3. Андрєєва-Григорович А. С., Грузман А. Д., Рейфман Л. М. Про органогенну природу смугастих вапняків олігоцену Українських Карпат. *Палеонтол. зб.* 1974. № 6. Вип. 1. С. 95–96.
4. Андрєєва-Григорович А. С., Богданович Е. М. Зональний поділ за нанопланктоном еоценових відкладів північного Причорномор'я. *Палеонтол. зб.* 1979. № 16. С. 95–100.
5. Андрєєва-Григорович А. С. Нанопланктон з пограничних еоцен-олігоценових і олігоценових відкладів Вірменії та Північного Кавказу. *Палеонтол. зб.* 1981. № 18. С. 57–61.
6. Голєв Б. Т., Андрєєва-Григорович А. С. Нуммулітиди та нанопланктон палеогенового розрізу Білокаменська (Інкерман) у Криму. *Палеонтол. зб.* 1982. № 19. С. 97–106.
7. Андрєєва-Григорович А. С., Турчинова С. М. Розчленування за нанопланктоном верхньоміоценових відкладів північно-західної частини Передкарпатського прогину (площа Підлуби). *Палеонтол. зб.* 1983. № 20. С. 66–70.
8. Андрєєва-Григорович А. С., Портнягіна Л. А. Про межу еоцену та олігоцену у Скибовій зоні Українських Карпат за палеофлористичними даними. *Палеонтол. зб.* 1985. № 22. С. 57–62.
9. Андрєєва-Григорович А. С., Вялов О. С., Гавура С. П., Грузман А. Д., Дабагян Н. В., Даниш В. В., Іваник М. М., Кульчицький Я. О., Лозиняк П. Ю., Маслун Н. В., Петрашкевич М. І., Пономарьова Л. Д., Портнягіна Л. А., Смірнов С. Е., Совчик Я. В. Регіональна стратиграфічна схема палеогенових відкладів Українських Карпат. *Палеонтол. зб.* 1985. № 22. С. 88–92.
10. Андрєєва-Григорович А. С., Грузман А. Д., Рейфман Л. М., Смірнов С. Е. Біостратиграфічна характеристика опорного розрізу менілітової світи по р. Чечве (Українські Карпати). *Палеонтол. зб.* 1986. № 23. С. 83–89.
11. Андрєєва-Григорович А. С., Грузман А. Д., Лозиняк П. Ю., Смірнов С. Е. Опорні розрізи прибережових верств еоцену та олігоцену Дуклянської та Мармарошської зон. *Палеонтол. зб.* 1987. № 24. С. 33–38.
12. Голєв Б. Т., Андрєєва-Григорович А. С. Про вік нуммулітових вапняків Криму. *Палеонтол. зб.* 1989. № 26. С. 23–27.

13. Андреева-Григорович А. С., Дабагян Н. В., Кругляков В. В., Кульчицкий Я. О., Лозиняк П. Ю., Чаленко В. А. Біостратиграфія верхнього олігоцену – нижнього міоцену зони Кларіон – Кліппертон Тихого океану та північно-східного сектору Індійського океану. *Палеонтол. зб.* 1990. № 27. С. 81–87.

14. Андреева-Григорович А. С., Дабагян Н. В., Кульчицкий Я. О., Лозиняк П. Ю. Біостратиграфія верхнього олігоцену – нижнього міоцену зони Кларіон – Кліппертон Тихого океану та північно-східного сектору Індійського океану. *Палеонтол. зб.* 1990. № 27. С. 87–92.

15. Андреева-Григорович А. С., Дабагян Н. В., Кульчицкий Я. О., Лозиняк П. Ю. Біостратиграфія плейстоцену – голоцену зони Кларіон – Кліппертон Тихого океану та північно-східного сектору Індійського океану. *Палеонтол. зб.* 1990. № 27. С. 92–96.

16. Андреева-Григорович А. С., Наскулян С. М., Ніколаєва І. А., Панова Л. О., Табачнікова І. М. Про кореляцію палеогенових розрізів Південної Вірменії за нанопланктоном, диноцистами, паліофлорою та остракодами. *Палеонтол. зб.* 1991. № 28. С. 56–59.

17. Андреева-Григорович А. С., Савицька Н. А. Нові види диноцист з палеогенових відкладів деяких регіонів України, Росії та Казахстану. *Палеонтол. зб.* 1993. № 29. С. 43–46.

18. Андреева-Григорович А. С., Грузман А. Д., Лозиняк П. Ю., Смірнов С. Е., Трофимович Н. А., Савицька Н. А., Кульчицкий Я. О., Пономарьова Л. Л., Шварьова Н. Я., Портнягіна Л. О., Іваніна А. В., Петрашкевич М. Й. Схема стратиграфії неогенових відкладів західного (центрального) Паратетису в межах України. *Палеонтол. зб.* 1996. № 31. С. 8–81.

19. Андреева-Григорович А. С. Екогрупи нанопланктону з верхньобаденських та нижньосарматських відкладів Передкарпатського прогину. *Палеонтол. зб.* 1998. № 32. С. 35–40.

20. Андреева-Григорович А., Лозиняк П., Петрашкевич М. Нанопланктон міоценових відкладів розрізу потічка Буркало (Закарпаття). *Палеонтол. зб.* 2002. № 34. С. 87–96.

21. Андреева-Григорович А., Маслун Н. Регіоюри палеогену Тетичної провінції України: обґрунтування віку та кореляція за планктонними мікроорганізмами. *Палеонтол. зб.* 2014. № 46. С. 77–93.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андреева-Григорович Аїда Сергіївна (до 75-річчя від дня народження). *Геолог. журн.* 2010. № 4. С. 125–126. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2010.4.216912>.
2. Андреева-Григорович Аїда Сергіївна (до 80-річчя від дня народження). *Геолог. журн.* 2015. № 4 (353) С. 130–131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/geojur_2015_4_16.
3. Білоніжко П., Матковський О., Павлунь М., Сливко Є. Геологічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені І. Франка. 2010. 520 с.
4. Жабіна Н., Анікеєва О., Супрун І., Вага Д. Д. Вчена та вчителька (пам'яті доктора геолого-мінералогічних наук, професора Аїди Сергіївни Андреевої-Григорович). *Палеонтол. збірник.* 2022. № 54. С. 87–92.
5. Жабіна Н. Андреева-Григорович Аїда Сергіївна (до 80-річчя від дня народження). *Проблеми обґрунтування регіональних стратонів фанерозою України : матеріали XXXVII сесії Палеонтологічного товариства НАН України.* 2016. С. 126.
6. Лещух Р., Іваніна А., Волошиновська О., Гоцанюк Г., Шайнога І., Тузяк Я. Кафедра історичної геології та палеонтології Львівського національного університету імені Івана Франка. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені І. Франка. 2006. 68 с.
7. Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка. Т. 1: А–К. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 716 с.

REFERENCES

1. Andreieva-Hryhorovych Aida Serhiivna (do 75-richchia vid dnia narodzhennia) [Andreieva-Hryhorovych Aida Serhiivna (75th birthday)] (2010). *Heol. zhurn. – Geological journal*, 4, 125–126. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2010.4.216912>.
2. Andreieva-Hryhorovych Aida Serhiivna (do 80-richchia vid dnia narodzhennia) [Andreieva-Hryhorovych Aida Serhiivna (80th birthday)]. (2015). *Heol. zhurn. – Geological journal*, 4 (353), 130–131. http://nbuv.gov.ua/UJRN/geojur_2015_4_16.
3. Bilonizhko, P., Matkovskiy, O., Pavlun, M., & Slyvko, Ye. (2010). *Heolohichniy fakultet Lvivskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Franka [Faculty of Geology, Ivan Franko National University of Lviv]*. Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU imeni I. Franka. 520 p.
4. Zhabina, N., Anikeieva, O., Suprun, I., & Vaha, D.D. (2022). Vchena ta vchytelka (pamiaty doktora heoloho-mineralohichnykh nauk, profesora Aidy Serhiivny Andrieievoi-Hryhorovych) [Scientist and teacher (in memory of Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor Aida Serhiivna Andrieieva-Grygorovych)]. *Paleontol. Zbirnyk. – Paleontol. Collection*, 54, 87–92.
5. Zhabina, N. (2016). Andreieva-Hryhorovych Aida Serhiivna (do 80-richchia vid dnia narodzhennia) [Andreieva-Hryhorovych Aida Serhiivna (80th birthday)]. *Problemy ohruntuvannia rehionalnykh stratoniv fanerozoiu Ukrainy: materialy XXXVII sesii Paleontolohichnoho tovarystva NAN Ukrainy* [Problems of substantiating regional strata of the Phanerozoic of Ukraine: Materials of the XXXVII session of the Paleontological Society of the NAS of Ukraine]. P. 126.
6. Leshchukh, R., Ivanina, A., Voloshynovska, O., Hotsaniuk, H., Shainoha, I., & Tuziak, Ia. (2006). *Kafedra istorichnoi heolohii ta paleontolohii Lvivskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Franka [Department of Historical Geology and Paleontology, Ivan Franko National University of Lviv]*. Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU imeni I. Franka. 68 p. [in Ukrainian].
7. Encyclopedia. Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka [Encyclopedia. Ivan Franko National University of Lviv]. T. 1: A–K. Lviv: LNU imeni Ivana Franka. 716 p.

IN MEMORY OF PROFESSOR AIDA SERHIIVNA ANDRIEIEVA-HRYHOROVYCH

Halyna Hotsanyuk, Ihor Shainoha

*Ivan Franko National University of Lviv,
Hrushevskoho Str., 4, Lviv, Ukraine, 79005*

Aida Serhiivna Andrieieva-Hryhorovych (02.10.1935–13.04.2022) was one of the most renowned graduates of the Faculty of Geology at Ivan Franko National University of Lviv, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, a world-known scientist, micropaleontologist, and stratigrapher. For 23 years of her life – from 1977 until 2000 – she worked at the Faculty of Geology of Ivan Franko National University of Lviv, successfully combining teaching with scientific research. This was the most productive period of her life. Aida Serhiivna taught paleontological disciplines, participated in geological field practices, supervised diploma and dissertation works, conducted research on Cenozoic nannoplankton of western and southern Ukraine, developed stratigraphic schemes, and published extensively. One of the most prominent directions of her activity was the organization of the only periodical publication in Ukraine dedicated to paleontology – Paleontological Collection, where she served as a member of the editorial board and executive secretary for 19 years, from 1979 to 1998.

The memory of the good deeds of Aida Serhiivna Andrieieva-Hryhorovych will live on in the hearts of her colleagues, grateful students, and graduates of the Faculty of Geology.

Key words: Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, micropaleontology, stratigraphy, Faculty of Geology of Ivan Franko National University of Lviv, A. S. Andrieieva-Hryhorovych.

Дата надходження статті: 25.06.2025

Дата прийняття статті: 16.07.2025

Опубліковано: 07.10.2025